

16.11.2023

POL-2023-138845

Sisäministeriö

Viite VN/2135/2023

Itä-Suomen poliisilaitoksen lausunto**Yksityisen turvallisuusalan kehittämistä selvittäneen työryhmän loppuraporttia koskeva lausunto**

Sisäministeriö asetti työryhmän arvioimaan yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa tarkoitetun vartioimisliike- ja järjestyksenvalvojatoinnin koulutusta, ohjausta ja valvontaa sekä tekemään tarvittavat ehdotukset niiden kehittämiseksi. Sisäministeriö on nyt pyytänyt lausuntoa kyseisen työryhmän loppuraportista (2023:29)

Itä-Suomen poliisilaitoksen näkemyksen mukaan työryhmän loppuraportissa esitetyt havainnot ja muutosesitykset ovat oikean suuntaisia ja pääosin kannatettavia. Poliisilaitos kuitenkin katsoo, että järjestyksenvalvojakoulutuksen mahdollisessa pidentämisessä ja kasvattamisessa tehtäisiin selkeä ero toisaalta tavanomaisten järjestyksenvalvojatehtävien hoitamisen sekä toisaalta yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 28 §:n mukaisissa poliisin ja rajavartiolaitoksen avuksi asetettujen järjestyksenvalvojatehtävien hoitamisen välillä.

Vaikka myös järjestyksenvalvontatoiminta on koko ajan mennyt ammattimaisempaan suuntaan ja myös järjestyksenvalvontatoimintaa harjoitetaan myönnettyjen turvallisuusalan elinkeinolupien kautta, niin edelleen etenkin maaseudulla pienempien yleisötapahtumien järjestyksenvalvonta hoidetaan erilaisten yhdistysten ja järjestöjen jäseninä olevien ja peruskoulutuksen käyneiden henkilöiden toimesta. Järjestyksenvalvojen peruskurssia koskevan koulutuksen pituuden huomattava kasvattaminen lisäisi samalla suoritettavan peruskoulutuksen hintaa ja se karsisi väistämättä pienempien yhdistysten ja järjestöjen halukkuutta kouluttaa jäseniään näihin tehtäviin. Samalla maaseudulla pienempien tapahtumien järjestäminen muuttuisi huomattavasti nykyistä haastavammaksi. Esimerkiksi Itä-Suomen poliisilaitoksen alueella ylivoimaisesti suurin valtaosa kaikista järjestettävistä tapahtumista on yleisömäärältään varsin pienimuotoisia vain muutamien satojen henkilöiden tapahtumia, joissa järjestyksenvalvontatehtäviä hoitavat täysin moitteettomasti paikallisen kyläyhdistyksen tai urheiluseuran puolesta toimivat järjestyksenvalvojat.

Sen sijaan yleisömäärältään useiden tuhansien henkilöiden tapahtumissa järjestyksenvalvontaa hoitavat pääasiassa ammattimaisesti toimivat turvalan elinkeinoluvalle toimivat järjestyksenvalvontafirmat ja heidän palkkalistoillaan toimivat henkilöt. Jos samalla lainsäädännöllisesti poistetaan tilapäisten järjestyksenvalvojen asettamismahdollisuus, niin koulutuksen pituuden huomattava kasvattaminen ajaisi nämä pienemmät lähinnä maaseutuympäristössä järjestettävät tapahtumat ahdinkoon.

Tästä syystä poliisilaitos esittää, että peruskoulutusvaatimusta muutettaisiin pääasiassa näiden yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 28 §:n mukaisesti tehtäviin asetettujen järjestyksenvalvojen osalta. Koska heidät asetetaan toimimaan poliisin ja rajavartiolaitoksen apuna esimerkiksi kauppakeskuksissa, liikenneasemilla ja muissa vastaavissa laissa tarkemmin määritellyissä paikoissa turvaamassa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilymistä ja he siten tässä tehtävässään käyttävät osin julkista valtaa, niin heidän koulutusvaatimusten suhteen tulisi tehdä jatkossa huomattava ja radikaalikin muutos.

Peruskoulutuksen tuntimäärän kasvattaminen muutamilla kymmenillä tunneilla ei vielä poistaisi sitä mahdollista koulutukseen osallistuvan henkilön asenteessa olevaa vääristymää, joka tuntuu nyt olleen vallalla niissä julkisuudessaakin esillä olleissa tapauksissa, joissa kauppakeskuksissa ja liikenneasemilla olleet järjestyksenvalvojat ovat käyttäneet tarpeettoman kovia otteita ja liiallisia voimakeinoja ko tehtävän hoitamisessa.

Siten poliisilaitos esittää, että näissä tehtävissä toimivien järjestyksenvalvojen tulisi suorittaa nykyisen tuntimäärältään rajatun peruskoulutuksen sijasta turvallisuusalan ammattitutkinto, jota on mahdollisuus suorittaa Suomessa useissa oppilaitoksissa ja joka olisi pituudeltaan kuitenkin noin 2 -3 vuoden mittainen koulutuksen sisällöstä riippuen. Tällöin tämän pidemmän koulutuksen opetusaiheisiin voidaan sisällyttää ja varmaan on jo nyt sisällytettykin monenlaista asenteisiin liittyvää ohjausta ja koulutusta. Lisäksi koulutukseen hakeutuvat voitaisiin valita työryhmän esittämällä tavalla pääsykokeen sekä mahdollisen soveltuvuustestin avulla, jolloin koulutukseen hakeutuvista voitaisiin valita siihen koulutukseen parhaiten alalle sopivat henkilöt.

Tällaisella muutoksella pystyttäisiin vaikuttamaan muutaman vuoden viiveellä näissä vaativammissa järjestyksenvalvojen tehtävissä toimivien henkilöiden soveltuvuuteen ja sopivuuteen toimia yleisen järjestyksen ja turvallisuuden valvojina poliisin ja rajavartiolaitoksen apuna. Tarve tällaisten henkilöiden käyttämiseen jatkossa vain kasvaa ja siksi erityisesti heidän kouluttautumiseen ja sopivuuteen toimia alalla tulee vaikuttaa voimakkaasti.

Normaaliin järjestyksenvalvojakoulutukseen voitaisiin tehdä myös kaksiporainen muutos riippuen siitä, minkälaisissa tehtävissä ja tapahtumissa henkilö toimisi jatkossa järjestyksenvalvojana. Ammattimaisesti turvalan elin-

keinoluvan palveluksessa järjestyksenvalvojana tai vartijana toimivan peruskoulutusta voitaisiin jatkossa kasvattaa muutamilla kymmenillä tunneilla, mutta esimerkiksi pelkästään erilaisten järjestöjen ja yhdistyksen järjestämissä pienimuotoisissa tapahtumissa toimivien järjestyksenvalvojen peruskoulutus säilytettäisiin sen sijaan lähes ennallaan, jottei estettäisi jatkossa pienempien tapahtumien järjestämistä. Lisäksi lainsäädännöllisesti olisi mahdollista määrittää siten, että suuriin (esimerkiksi yleisömäärältään yli 2.000 hengen) tapahtumiin nimettävien järjestyksenvalvojen tulee olla suorittanut tämän pidempi, ammattimaisempaan toimintaa liittyvä koulutus.

Lisäksi poliisilaitoksella tulisi olla mahdollisuus edelleenkin joissakin poikkeuksellisissa tilanteissa hyväksyä yksittäistapauksessa johonkin pienimuotoiseen yleisötapahtumaan tilapäinen järjestyksenvalvoja toimimaan esimerkiksi kokeneen, koulutuksen omaan järjestyksenvalvojan apuna ja työparina. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi alle 500 hengen yksittäinen tapahtuma, jossa paikalle saapuvan yleisön ikärakenne huomioiden ei olisi odotettavissa etukäteen yleistä järjestystä ja turvallisuutta vaarantavia seikkoja tai erityisiä liikennejärjestelyitä tms. Sen sijaan suuremmissa tapahtumissa kaikkien tapahtuman turvallisuutta valvojen henkilöiden tulisi olla suorittanut järjestyksenvalvoijilta vaadittu koulutus.

Poliisipäällikkö

Samppa Holopainen

Ylikomisario

Jyrki Kasanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 16.11.2023 klo 15:19. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Tiedoksi

Poliisihallitus